

synes det rimeligt, at Staten lader Hypotekbanken overtage dem, og det er saa Meningen, at Banken skal overtage dem til en Kurs, der bestemmes ved Forhandlinger mellem Finansministeren og Hypotekbankens Direktion. For den Afdeling bliver der ingen særskilt Reservefond. Det er Hovedindholdet af Forslaget om en Hypotekbank, som jeg hermed skal forelægge for det høje Ting.

Saa har jeg et Forslag, som staar i direkte Forbindelse med Forslaget om en Hypotekbank. Det er Forslag til Lov om Ændringer i Bestemmelserne om Udredelse af Statslaan til Jordlodder for Landarbejdere. Dette Forslag er en Følge af Indretningen af den sidste Afdeling af Hypotekbanken. Den ophæver Lov Nr. 201 af 16. December 1904 om Tillæg til Lov Nr. 65 af 28. Maj 1880 om Oprettelse af tvende Kreditforeninger af Ejere af mindre Ejendomme paa Landet, hvorved der blev givet Hjemmel til, at disse Kreditforeninger kunde oprette en ny Afdeling, der nu bliver overflødig ved Kongeriget Danmarks Hypotekbank. Forslaget ændrer ligeledes § 11 i den sidste Landarbejderlov. Maa jeg bemærke i denne Forbindelse, at det bestemmes i denne Lov, at selv om Hypotekbanken overtager disse Husmandsobligationer, kunne Husmændene vedblivende indbetale Renter og Afdrag paa de kongelige Oppebørselskontorer, saaledes at Husmændene ikke skulle gaa to Steder hen, men ligesom efter den gamle Landarbejderlov kun have et Sted at betale.

Til Slut kommer jeg til Forslag til Lov om Udlaan af Stats-Laanefonden til Udstykning af større Landejendomme. Der har jo i mange Aar her i Landet været Tale om det fornuftige og økonomisk rigtige i, at man udstykkede de større Gaarde til mindre Ejendomme. Der har været talt om det i mange Aar, uden at det er blevet til noget synderligt. Jeg tror nu heller ikke, der er saa overordentlig mange store Gaarde her i Landet, der egne sig til Udstykning. Hvor de ere i god Drift, eller hvor de have gode Bygninger, vil det vise sig, at naar man skal til at indkøbe dem, derefter parcellere dem ud og saa bygge paa Parcellerne, saa blive de smaa Ejendomme som Regel dyrere end Ejendomme af lignende Beskaffenhed i den fri Handel. Men ganske sikkert er det, at der bliver en Del større Ejendomme, som ubetinget egne sig til Udstykning enten af den ene Grund eller af den anden, enten fordi de ligge saaledes, at det

er bekvemmere at gøre dem til smaa Ejendomme end at drive dem under en stor, eller fordi Bygningerne ere forfaldne, eller fordi de en Gang ere komne saadan ud af Drift, at de ere at erholde for en billig Pris. Hvor der ligger en saadan Gaard, vil det være i enhver Henseende heldigt, om der finder en fornuftig Udstykning Sted, og det forekommer mig, at den fornuftigste Udstykning vil finde Sted, om der paa Egnen dannes en Forening af Egnens Mænd, som forene sig om at købe denne store Gaard og stykke den ud, saaledes som det passer til Egnens Tarv, og saaledes som det passer til den lokale Efterspørgsel. Det er dette, som er Grundtanken i mit Forslag.

Jeg tænker mig saadanne Foreninger dannede, hvor en passende billig Ejendom er at faa til Købs, og saa bestemmer Loven, at naar der er en Forening af denne Art, som har faaet Vedtægterne stadfæstede af Finansministeren, saa kan den i 2den Prioritet efter en 1ste Prioritet, der er givet i Henhold til de almindelige Regler, som Kreditforeninger og lignende Institutioner bruge, faa et mindre Laan af Stats-Laanefonden, dog at dette aldrig kan overstige Halvdelen af, hvad Købesummen udgør ud over 1ste Prioritet. Naar Udstykningen begynder, kan der ogsaa i de Parceller, som grundlægges paa Ejendommen, faas mindre Laan af Stats-Laanefonden. Dog er der gjort den Begrænsning, at der kun kan faas Laan af Stats-Laanefonden til saadanne Ejendomme, som i Størrelse ligge mellem disse to Grænser: den Grænse nedad, som er sat i Loven om Landarbejdere — idet man gaar ud fra, at de, der ville have saa smaa Ejendomme, at de gaa ind under Landarbejderloven, skulle søge Laan ad denne Vej — og saa den anden Grænse, Grænsen opad til, nemlig at Ejendommen ikke maa være vurderet til Ejendomsskyld af 12,000 Kr. eller derover. Vil man have større Ejendomme, maa vedkommende hjælpe sig selv. Der er ingen Grund fra Statskassens Side til at hjælpe Folk, der ville have større Ejendomme.

Der har været to Indvendinger mod Landarbejderloven; først den, at Lodderne vare for smaa, og dernæst, at de bleve for dyre. At de blive dyre, følger af, at naar en Landarbejder skal have en lille Lod, saa skal den købes, parcelleres ud i et Hjørne af en større Ejendom, og det er da ikke vanskeligt at forstaa, at den større Ejendomsbesidder, der skal sælge et saadant Hjørne af sin Gaard, vil have en nogenlunde or-